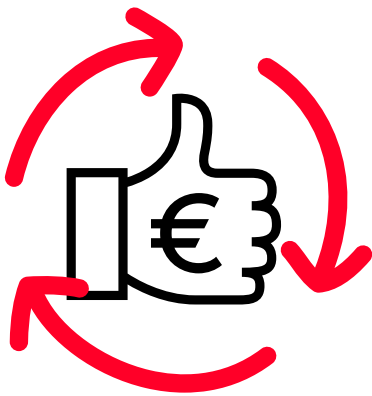

recycle-tarief.

Afvalscheiding heeft een grote ontwikkeling doorgemaakt de afgelopen jaren. De aandacht voor het scheiden van afval neemt toe. Bij u als gemeente, maar ook bij inwoners. Gemeenten zijn op zoek naar systemen waarmee zij inwoners het best kunnen faciliteren om de door het Rijk gestelde landelijke doelstellingen rond afval scheiden en materiaalhergebruik te realiseren. Hoogste doel is om te komen tot een circulaire economie waar sprake is van een afvalloze samenleving. De huidige resultaten van de meeste gemeenten zitten hier nog ver bij vandaan.

het landelijke **doel** is om in 2020 naar 100 kilo restafval per persoon per jaar te gaan met een verdere afname naar 30 kilo restafval in 2025.

Wat is recycle-tarief?

Minder restafval, beter afval scheiden en ook nog goed voor de portemonnee. Dat is recycle-tarief. Het is een nieuwe manier van het berekenen van de afvalstoffenheffing, waarbij inwoners zelf invloed hebben op de hoogte van het tarief. Ben je een goede afvalscheider en heb je weinig restafval? Dan betaal je ook minder!

Afvalstoffenheffing: vast en variabel deel

De afvalstoffenheffing gaat uit twee delen bestaan: een vast en een variabel deel. Het vaste deel is voor iedereen hetzelfde. Met het variabele deel kunnen inwoners hun tarief verlagen; als je goed afval scheidt en daardoor minder restafval overhoudt, hoef je dat ook minder vaak te laten ophalen of minder vaak in de ondergrondse container te doen. Het recycle-tarief is daardoor vergelijkbaar met andere nutsvoorzieningen zoals gas, water en elektra.

2

wat zijn de mogelijkheden?

Welke maatregelen helpen om restafval te verminderen en welke profielen zijn er?

3

wat vinden inwoners ervan?

Welke beleidskeuzes moeten er worden gemaakt?

4

de mythes.

Mogelijke bezwaren van inwoners tegenover ervaringen elders in het land.

5

waarom de naam recycle-tarief?

Welke gemeenten in Nederland hebben al een systeem met prijsprikkel?

6

basis op orde.

Wat is er nodig om recycle-tarief te kunnen invoeren?

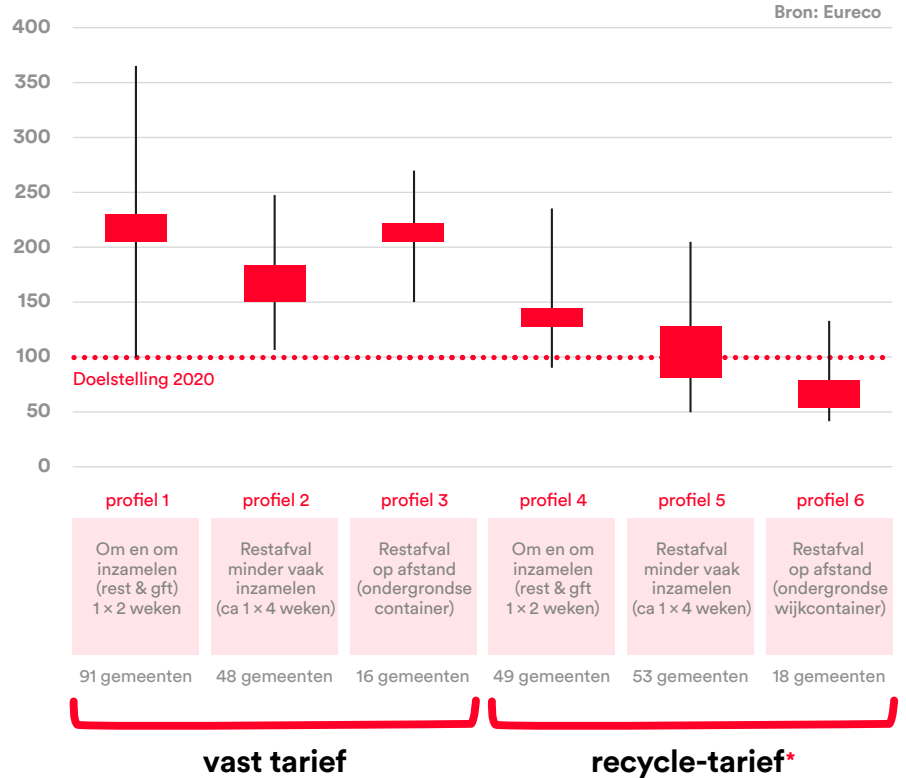
de goede afvalscheider wordt beloond!

wat zijn de mogelijkheden?

6 verschillende modellen

Er zijn verschillende mogelijkheden om te komen tot minder restafval. Deze zijn grofweg in te delen in twee categorieën: 1) serviceprikkel en 2) prijs-prikkel. Verschillende gemeenten zijn begonnen met het invoeren van een serviceprikkel. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van een plasticbak aan huis in combinatie met het minder vaak ophalen van restafval. Of het restafval wat verder weg in wijkcontainers laten brengen, in combinatie met bakken aan huis voor andere grondstoffen zoals plastic en gft en etensresten. De maatregelen, in combinatie met het makkelijker maken om thuis afval te scheiden, motiveren inwoners tot betere afvalscheiding. Onderzoek laat zien dat de grootste groep gemeenten hiermee resultaten tussen de 150 en 180 kg behalen. Resultaten in het land laten zien dat een combinatie van een serviceprikkel én een prijsprikkel nodig is om de landelijke doelstelling van 2020 te bereiken (100 kilo restafval per persoon per jaar). De grafiek hiernaast geeft het resultaat weer van de verschillende maatregelen.

Grof + fijn restafval (in kg/inwoner per jaar)

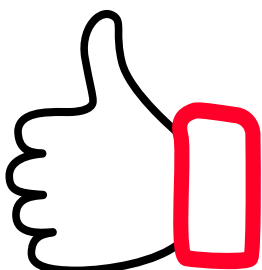

* Diftar

Onderzoek van Eureco onder 275 gemeenten naar resultaten van het inzamelsysteem.

De voordelen van het systeem

- Het grootste voordeel is dat bewoners die hun afval goed scheiden hiervoor (financieel) worden beloond.
- Een prijsprikkel zorgt voor meer afvalscheiding en minder restafval.
- Minder restafval zorgt voor lagere verbrandingskosten.
- Minder restafval zorgt voor hogere inkomsten uit de verkoop van grondstoffen.
- Gemeenten met een prijsprikkel hebben gemiddeld een lagere afvalstoffenheffing. Vuistregel: circa 70% van alle huishoudens betaalt minder of net zoveel afvalstoffenheffing na invoering van een prijsprikkel.
- Inwoners geven aan dat zij beter afval zouden scheiden als daar een lagere afvalstoffenheffing tegenover staat.

wat vinden inwoners ervan?

De gemeente kan verschillende maatregelen nemen om tegemoet te komen aan bepaalde doelgroepen of om bepaalde effecten te voorkomen. Denk daarbij aan:

- Kwijtschelding van het vaste deel van de afvalstoffenheffing en/of het variabele deel tot 100 kilo restafval per inwoner per jaar voor sociale minima;
- Inzet van afvalcoaching en handhaving om afvaldumping en afvaltoerisme tegen te gaan;

- Extra mogelijkheden voor doelgroepen die door medische omstandigheden meer restafval produceren dan anderen.

maatwerk voor specifieke doelgroepen.

HVC adviseert u over maatwerk voor bijvoorbeeld grote gezinnen, bewoners uit hoogbouw, ouderen of mensen met een medische indicatie. We doen dit op basis van ervaringen van andere gemeenten die al een tijd met een prijsprikkel werken.

tevredenheidsonderzoek: meer restafval, meer betalen? inwoners zijn positief.

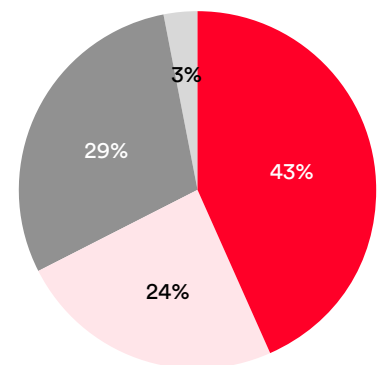
HVC heeft in november 2019 een klantonderzoek uitgevoerd onder 5.023 inwoners van haar verzorgingsgebied. Onderdeel van dit onderzoek was de vraag:

Als iemand veel restafval heeft, betaalt die persoon meer. Hoe staat u tegenover een dergelijk systeem?

67% van de inwoners staat positief of neutraal tegenover het recycle-

tarief. 29% van de inwoners is negatief en een klein percentage inwoners heeft geen mening. De huidige manier waarop men restafval, gft en etensresten of plastic, blik en drinkpakken aanbiedt heeft geen invloed op hoe positief of negatief men tegenover recycle-tarief staat.

In de bijlage ziet u wat de uitslag hiervan is voor uw eigen gemeente.

■ (zeer) positief   ■ (zeer) negatief
■ neutraal   ■ weet niet

Maak beleidskeuzes voor recycle-tarief

We hebben de belangrijkste beleidskeuzes voor u op een rij gezet:

- Zijn er overal in de gemeente voldoende inzamelmiddelen voor het gescheiden inzamelen van grondstoffen? Denk aan verzamelcontainers voor bv. glas, textiel of papier en wel/geen inzameling voor gft en etensresten bij hoogbouw.
- Inzameling grof afval tegen betaling, of niet?

- Is de zwerfafvalklep op wijkcontainers recycle-tarief-proof?
- Wie krijgt er allemaal toegang tot de verzamelcontainers en hoe gaan we om met dit pasgebruik? Denk daarbij aan medewerkers van de gemeente die bijgeplaatst afval in de container gooien.
- Wel of geen toegangscontrole op verzamelcontainers met grondstoffen?
- Hoe gaan we om met bijplaatsingen van afval naast de verzamelcontainer?

- Hoe gaan we om met bepaalde doelgroepen: bewoners met een medische indicatie, sociale minima, ouderen, huishoudens waar veel luierafval vrij komt, kamerverhuur?

Voor al deze beleidskeuzes hebben we onderzoek gedaan en informatie en ervaringen bij andere gemeenten opgehaald. Graag bespreken we deze onderwerpen met u. Aan de hand van uw vragen kunnen wij een passend advies voor uw gemeente maken.

de mythes.

1

De buren misbruiken mijn bak

Doordat inwoners betalen per keer dat ze de bak laten legen, worden bijna altijd volle bakken aangeboden. Er blijft weinig ruimte over voor de buren. En als het toch een keer gebeurt, is dat niet heel erg. De bak wordt namelijk niet gewogen. Iemand betaalt per keer dat de bak wordt aangeboden en niet voor hoe zwaar de bak is, of hoeveel erin zit.

2

Dumpingen nemen vreselijk toe

Gebleken is dat dit meevalt in gemeenten waar al vergelijkbare systemen zijn ingevoerd. Het is wel belangrijk om dit vanaf het begin goed in de gaten te houden en controle en handhaving in te zetten waar nodig. Een 0-meting is zeer waardevol. Alleen op die manier is een eventuele toename vast te stellen.

3

De kwaliteit van de grondstoffen holt achteruit

Ook hiervoor geldt dat vanaf het begin goed gecontroleerd moet worden. De inzet van afvalcoaches en handhaving kan daarbij helpen.

4

Het systeem discrimineert (sociale minima, grote gezinnen, mensen met medische indicatie)

Iedereen die zijn afval goed scheidt, kan de rekening omlaag brengen. Nu betaalt iedereen een gelijk tarief ongeacht of hij zijn afval wel of niet goed scheidt. Iemand die weinig afval produceert, betaalt nu evenveel als iemand die veel afval aanbiedt. Er zijn inwonersgroepen die meer restafval produceren zonder dat zij daar zelf direct invloed op hebben, bijvoorbeeld door medische omstandigheden. Daarvoor kan de gemeente maatwerkafspraken maken.

Voorkomen van de diftar-paradox

In gemeenten die zowel een serviceprikkel als een prijsprikkel hebben ingevoerd zijn vaak mooie resultaten geboekt in het verminderen van het restafval. In sommige gemeenten is het restafval ver boven verwachting teruggedrongen. De variabele inkomsten per inwoner daalden zelfs zo ver, dat deze de inzamel- en verwerkingskosten niet langer konden dekken: de diftar-paradox. Gemeenten kwamen hierdoor in de problemen. Gelukkig is dit fenomeen nu bekend en kan HVC u als gemeente hierover adviseren.

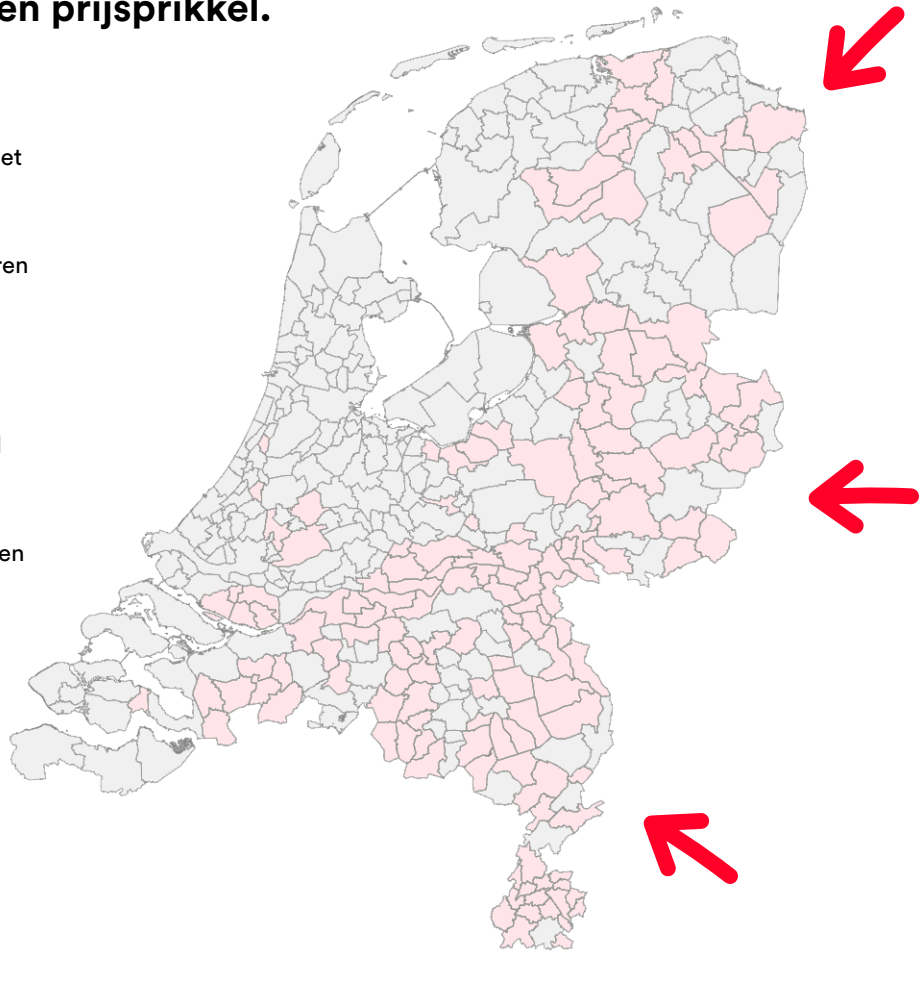
maak nu uw gemeente een stuk duurzamer.

De invoering van recycle-tarief in combinatie met servicemaatregelen brengt uw gemeente gegarandeerd een grote stap verder naar een afvalloze samenleving. En daarnaast betaalt de inwoner minder en worden inwoners die goed hun afval scheiden beloond. Wij streven ernaar om de besparingen zichtbaar te maken in de HVC-app. Zo worden inwoners extra gestimuleerd hun afval goed te scheiden. Dit wil toch eigenlijk iedereen? HVC kan volgend jaar een aantal gemeenten tegelijkertijd begeleiden met de introductie van recycle-tarief. Bel daarom uw gemeenteadviseur voor een afspraak.

gemeenten met een prijsprikkel.

In het oosten van Nederland is een groot aantal gemeenten al overgestapt op een systeem met **prijsprikkel**. In het westen van Nederland hebben gemeenten vooral gekozen voor het invoeren van een **serviceprikkel**, zoals bijvoorbeeld een bak aan huis voor plastic verpakkingen.

Gemeenten die de **prijsprikkel** en **serviceprikkel** combineren laten goede resultaten zien op het gebied van afvalscheiding en kostenbeheersing.

waarom de naam recycle-tarief?

Veel gemeenten hanteren een systeem waarbij de afvalstoffenheffing wordt gesplitst in een vast en een variabel deel. Dit systeem is bekend onder de naam 'diftar'. Deze term is een afgeleide van de feitelijke werking van dit systeem - gedifferentieerd tarief. Een systeem van vast en variabel tarief wordt ook gehanteerd bij nutsvoorzieningen als water, gas en elektriciteit.

Waarom kiest HVC een andere naam dan 'diftar'?

Voor veel inwoners is niet duidelijk wat precies met de term diftar wordt bedoeld en - belangrijker nog - wat er van hen wordt verwacht. Daarom is HVC op zoek gegaan naar een term die voor inwoners duidelijk

maakt waar dit systeem voor staat. Een term die uitdrukt dat mensen het te betalen bedrag zelf kunnen beïnvloeden met hun afvalscheidingsgedrag. Daarvoor hebben we in kaart gebracht wat andere gemeenten/afvalinzamelaars hanteren en is er een enquête onder inwoners uitgezet. Deze aanpak heeft ons de volgende naam voor dit systeem opgeleverd: **recycle-tarief**.

Gemeente Noordoostpolder is de eerste gemeente die de naam **recycle-tarief** heeft omarmd en het systeem onder deze naam bij haar inwoners introduceert.

wij zijn enthousiast over de term recycle-tarief om twee redenen.

- Recyclen is een ingeburgerde term en refereert aan het goede gedrag bij afval scheiden.
- De combinatie met 'tarief' geeft aan dat er een financiële component aan afval scheiden is toegevoegd. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen voor inwoners, recycle-tarief geeft geen 'waarde' weer in het woord zelf.

basis op orde.

Om het recycle-tarief op een goede manier te kunnen invoeren en de gewenste effecten te bereiken, is het belangrijk dat de basis op orde is en dat de juiste ondersteunende maatregelen worden genomen.

Basis op orde

- Alle restafvalbakken aan huis hebben een chip, zodat het inzamelvoertuig kan herkennen of deze geleegd mag worden;
- Alle verzamelcontainers in de wijk voor restafval hebben een pas-systeem waarmee herkend wordt welke inwoner daar zijn afval in mag gooien en hoe vaak hij dat doet;
- Er zijn voldoende mogelijkheden voor alle inwoners van de gemeente om hun afval zo goed mogelijk te kunnen scheiden: denk aan bakken aan huis of verzamelcontainers bij hoogbouw of in de wijk om grondstoffen als glas, papier, plastic of gft en etensresten apart aan te kunnen bieden;
- Alle inwoners, zowel in laagbouw als hoogbouw, moeten goed worden gefaciliteerd zodat zij hun afval kunnen scheiden.

Ondersteunende maatregelen

- Afvalcoaches die inwoners advies geven om hun afval (beter) te scheiden;
- Afval scheiden op basisscholen: jong geleerd is oud gedaan;
- Ruimere openingstijden op het afvalbrengrstation of milieustraat;
- Extra communicatie via de HVC-app;
- Inzicht in locatie containers en handige afvalwijzer.

HVC streeft ernaar om recycle-tarief in de app zichtbaar te maken, zodat inwoners zien hoeveel ze kunnen besparen als ze beter hun afval scheiden.

Impact voor gemeente

HVC zorgt ervoor dat alles buiten wordt geregeld, zodat alle middelen een chip of passysteem hebben en alle inwoners beschikken over voldoende mogelijkheden om hun afval

gescheiden aan te bieden. Samen zorgen we voor de juiste afstemming van de data (koppelingen, gebruik juiste wha's, etc.). Ook de communicatie naar de inwoners verzorgen wij voor uw gemeente.

Daarnaast stelt HVC expertise beschikbaar om het recycle-tarief binnen de gemeentelijke organisatie te implementeren. Denk daarbij aan ondersteuning bij het doorvoeren van recycle-tarief in de afvalstoffenheffing, waarbij de collega's van de afdeling Belastingen van de gemeente een belangrijke rol hebben.

